

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL DEAN SPIELMANN
prezentate la 18 decembrie 2025¹

Cauza C-717/24

BD

împotriva

Sociálna poisťovňa, ústredie

[cerere de decizie preliminară formulată de Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Curtea Administrativă Supremă a Republicii Slovace)]

„Trimitere preliminară – Sisteme de securitate socială – Regulamentul (CE) nr. 883/2004 – Pensie pentru limită de vârstă – Condiții de acordare – Norme specifice pentru cumularea perioadelor – Articolul 51 alineatul (1) – Reglementare națională care prevede un tratament mai favorabil pentru anumite categorii de persoane care desfășoară activități specifice”

Introducere

1. Cererea de decizie preliminară a fost formulată de Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Curtea Administrativă Supremă a Republicii Slovace) în cadrul unui litigiu între BD, reclamant în litigiul principal, pe de o parte, și Sociálna poisťovňa, ústredie (Casa de Asigurări Sociale, Administrația Centrală, Slovacia) (denumită în continuare „casa de asigurări sociale slovacă”), pe de altă parte, în legătură cu refuzul opus cererii lui BD de a beneficia de o pensie pentru limită de vârstă, pentru activitatea sa de miner în subteran, de la vârsta de 55 de ani.

2. Prezenta cauză oferă astfel Curții ocazia, pentru prima dată, de a interpreta articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 883/2004², care privește cumularea perioadelor pentru stabilirea dreptului la pensie pentru limită de vârstă în cazurile în care legislația unui stat membru, fără a prevedea un sistem special distinct de sistemul general de securitate socială, rezervă totuși aplicarea unor norme specifice pentru anumite activități sau anumite ocupații.

¹ Limba originală: franceza.

² Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2004, L 166, p. 1, rectificare în JO 2004, L 200, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2019/1149 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 (JO 2019, L 186, p. 21) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 883/2004”). Acest regulament a înlocuit Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO 1971, L 149, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 26), în versiunea sa modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996 (JO 1997, L 28, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 4, p. 35), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 592/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 (JO 2008, L 177, p. 1) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1408/71”).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3. Articolul 48 TFUE prevede că „Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă, în domeniul securității sociale, măsurile necesare pentru instituirea liberei circulații a lucrătorilor, în special prin instituirea unui sistem care să asigure lucrătorilor migranți salariați sau care desfășoară o activitate independentă și persoanelor aflate în întreținerea acestora:

(a) cumulul tuturor perioadelor luate în considerare de către diferitele legislații interne, în vederea dobândirii și păstrării dreptului la prestații, precum și pentru calcularea acestora;

[...]”

4. Potrivit considerentului (1) al Regulamentului nr. 883/2004:

„Regulile de coordonare a sistemelor naționale de securitate socială se înscriu în cadrul liberei circulații a persoanelor și trebuie să contribuie la îmbunătățirea nivelului de viață și a condițiilor de încadrare în muncă a acestora.”

5. Considerentul (13) al acestui regulament enunță:

„Regulile de coordonare trebuie să garanteze că persoanele care se deplasează în interiorul Comunității, precum și persoanele aflate în întreținere și urmașii acestora, își păstrează drepturile și avantajele dobândite și în curs de a fi dobândite.”

6. Considerentul (45) al regulamentului menționat enunță că obiectivul acțiunii preconizate constă în adoptarea măsurilor de coordonare care să garanteze exercitarea eficientă a dreptului la libera circulație a persoanelor.

7. Articolul 6 din același regulament, intitulat „Cumularea perioadelor”, are următorul cuprins:

„Cu excepția cazului în care prezentul regulament prevede altfel, instituția competentă a unui stat membru a cărui legislație condiționează:

– dobândirea, menținerea, durata sau recuperarea dreptului la prestații;

[...]

de realizarea perioadelor de asigurare, de încadrare în muncă, de activitate independentă sau de rezidență, ia în considerare, atât cât este necesar, perioadele de asigurare, de încadrare în muncă, de activitate independentă sau de rezidență realizate în temeiul legislației oricărui alt stat membru, ca și cum ar fi fost realizate în temeiul legislației pe care o aplică.”

8. Articolul 51 din Regulamentul nr. 883/2004, intitulat „Dispoziții speciale privind cumularea perioadelor”, prevede la alineatul (1):

„În cazul în care legislația unui stat membru condiționează acordarea anumitor prestații de realizarea perioadelor de asigurare exclusiv într-o anumită activitate salariată sau independentă

ori într-o ocupație supusă unui regim special destinat salariaților sau persoanelor care desfășoară activități independente, instituția competentă din statul membru respectiv ia în considerare perioadele realizate în temeiul legislației altor state membre numai în cazul în care au fost realizate în cadrul unui regim corespunzător sau, în caz contrar, în aceeași ocupație, ori, după caz, în aceeași activitate salariată sau independentă.

În cazul în care, luându-se în considerare perioadele astfel realizate, persoana în cauză nu îndeplinește condițiile necesare pentru a beneficia de aceste prestații în cadrul unui regim special, aceste perioade sunt luate în considerare pentru acordarea prestațiilor în cadrul regimului general sau, în absența acestuia, în cadrul regimului aplicabil muncitorilor sau angajaților, după caz, cu condiția ca persoana în cauză să fi fost afiliată unuia sau altuia dintre aceste regimuri.”

Dreptul cehoslovac

9. Articolul 1 din zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (Legea nr. 100/1988 privind sistemul de securitate socială) din 16 iunie 1988 (denumită în continuare „Legea nr. 100/1988”), intitulat „Principiile de bază”, prevedea, în versiunea aplicabilă între 1 octombrie 1988 și 31 mai 1992:

„[...]

(2) Fiecare cetățean are dreptul la asigurări sociale în temeiul prezentei legi. Statul asigură prestațiile și serviciile de securitate socială.

[...]

(4) Quantumul pensiei este stabilit, în primul rând, în funcție de performanțele salariatului, respectiv de durata raporturilor de muncă [...] și de grupa de muncă.”

10. Articolul 14 din Legea nr. 100/1988 avea următorul cuprins:

„(1) În vederea stabilirii pensiei, locurile de muncă sunt împărțite în trei grupe, în funcție de tipul de muncă prestată.

(2) În grupa I intră locurile de muncă unde se desfășoară în mod continuu pe parcursul unei luni calendaristice activități cu grad mare de risc și în cadrul cărora se produce frecvent deteriorarea permanentă a sănătății lucrătorilor ca urmare a expunerii la agenți fizici și chimici nocivi, și anume:

a) locurile de muncă din minerit unde se lucrează permanent sub pământ, în mine subterane;

b) celelalte activități din minerit efectuate sub pământ, în mine subterane.

[...]

(4) În grupa III de muncă intră locurile de muncă neclasificate în grupele I sau II.”

11. Potrivit articolului 21 din legea menționată, intitulat „Condiții de acordare a dreptului la pensie”:

„(1) Un cetățean dobândește dreptul la pensie dacă a fost angajat pe o perioadă de cel puțin 25 de ani și a împlinit vârsta de cel puțin:

a) 55 de ani, dacă a fost angajat timp de cel puțin 15 ani într-un loc de muncă menționat la articolul 14 alineatul (2) litera a) [...],

[...]”

12. Legea nr. 100/1988 a fost modificată prin zákon č. 235/1992 Zb. o zrušení pracovních kategorií a o některých dalších změnách v sociálním zabezpečení (Legea nr. 235/1992 privind desființarea grupelor de muncă și anumite alte modificări în sistemul de securitate socială) din 28 aprilie 1992 (denumită în continuare „Legea nr. 235/1992”), care a intrat în vigoare la 1 iunie 1992.

13. Articolul 14 alineatul (1) din Legea nr. 100/1988, în redactarea rezultată din Legea nr. 235/1992, prevedea:

„(1) În vederea stabilirii pensiei, locurile de muncă sunt, până la 31 decembrie 1992, clasificate în trei grupe, în funcție de tipul de muncă prestată. Locurile de muncă din grupele I și II figurează în listele sectoriale ale locurilor de muncă din grupele I și II publicate înainte de 1 iunie 1992; locurile de muncă din grupa III sunt cele care nu sunt clasificate în grupele I sau II.”

14. În temeiul articolului 15 din această lege:

„În vederea stabilirii pensiei, munca prestată după 31 decembrie 1992 este considerată a fi muncă prestată la locuri de muncă din grupa III.”

15. Potrivit articolului 175 din legea menționată:

„Drepturile care decurg din clasificarea locurilor de muncă în grupele I și II sau a unui serviciu în grupele I și II sunt acordate până la 31 decembrie 2016.”

Dreptul slovac

16. Articolul 65 din zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (Legea nr. 461/2003 privind asigurările sociale) din 30 octombrie 2003 (denumită în continuare „Legea nr. 461/2003”) are următorul cuprins:

„(1) O persoană asigurată are dreptul la o pensie dacă a fost asigurată timp de cel puțin 15 ani și a atins vârsta de pensionare.

(2) Vârsta de pensionare a persoanei asigurate se stabilește în conformitate cu anexa 3a, cu excepțiile prevăzute la articolul 274 din prezenta lege [...]”.

17. În sfârșit, potrivit articolului 274 din legea menționată:

„(1) Drepturile care rezultă din clasificarea locurilor de muncă în grupele I și II rămân câștigate.

[...]

Litigiul principal, întrebările preliminare și procedura în fața Curții

18. Federația Cehoslovacă a fost dizolvată la 31 decembrie 1992, dând naștere la două state distincte. Anterior, în legislația Federației Cehoslovace, diferitele profesii erau clasificate în trei grupe, în funcție de nivelul lor de risc. Munca de miner era încadrată în grupa de muncă I, iar minerii aveau astfel dreptul la pensie pentru limită de vârstă de la vârsta de 55 de ani, cu condiția să fi lucrat timp de 25 de ani, dintre care 15 ani sub pământ, într-o mină subterană. În anul 1992, Legea nr. 100/1988 a fost modificată prin Legea nr. 235/1992 în temeiul căreia aceste grupe urmau să înceteze să mai existe la 31 decembrie 1992, fiind necesar ca toți salariații să fie clasificați în grupa de muncă III de la acea dată. Aceasta se aplica numai tipurilor de muncă prestată după 31 decembrie 1992, drepturile rezultate din desfășurarea unei activități în grupa de muncă I sau II înainte de această dată fiind menținute până la 31 decembrie 2016.

19. La 31 decembrie 1992, în Republica Cehă a intrat în vigoare Legea federală privind eliminarea împărțirii pe grupe de muncă. În schimb, pe teritoriul Slovaciei, aplicarea acestei legi a fost amânată în mai multe rânduri, iar împărțirea pe grupe de muncă a fost eliminată abia la 31 decembrie 1999.

20. Reclamantul din litigiul principal este un resortisant slovac care a lucrat în perioada cuprinsă între 1 iulie 1976 și 31 august 1995 în calitate de miner într-o mină subterană situată la Karviná, pe teritoriul actualei Republici Cehe. Ulterior, el a ocupat diverse alte locuri de muncă în Republica Cehă, apoi în Slovacia.

21. În anul 2013, reclamantul din litigiul principal, la acel moment în vârstă de 55 de ani, a solicitat lichidarea pensiei sale pentru limită de vârstă în Slovacia. Casa de asigurări sociale slovacă i-a respins cererea pentru motivul că nu împlinise vârsta de 62 de ani care să îi permită să beneficieze de aceasta. Persoanei în cauză i s-a recunoscut în cele din urmă dreptul de a beneficia de o pensie pentru limită de vârstă începând din octombrie 2020, dată la care a împlinit vârsta de 62 de ani și 8 luni, însă autoritățile slovace și-au menținut poziția potrivit căreia aceasta nu putea pretinde să beneficieze de pensia pentru limită de vârstă la care aveau dreptul în condiții mai favorabile numai persoanele care și-au desfășurat activitatea ca miner în subteran pentru o perioadă de 15 ani.

22. Casa de asigurări sociale slovacă a apreciat că, din moment ce reclamantul își desfășurase activitatea de miner în subteran pe teritoriul actualei Republici Cehe, el nu putea pretinde să beneficieze de pensie pentru limită de vârstă începând cu vârsta de 55 de ani decât dacă dovedea că a desfășurat timp de 15 ani o muncă din grupa I în temeiul legislației acestui stat membru. Or, la 31 decembrie 1992, dată la care a intrat în vigoare desființarea grupelor de muncă în Republica Cehă, persoana în cauză lucrase ca miner, potrivit casei de asigurări sociale slovace, numai timp de 14 ani și 63 de zile.

23. A urmat un litigiu în această privință, în cadrul căruia reclamantul a arătat că, pentru a stabili dacă era îndeplinită condiția activității cu o durată de 15 ani, casa de asigurări sociale slovacă era obligată să ia în considerare, ca perioadă de activitate într-o activitate din grupa de muncă I, perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1993 și 31 august 1995, în care a continuat să își desfășoare activitatea ca miner în subteran în Republica Cehă, chiar dacă grupele de muncă fuseseră eliminate în acest stat membru la 31 decembrie 1992.

24. Sesizată cu recurs de reclamant, Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Curtea Administrativă Supremă a Republicii Slovace), care ridică problema interpretării articolului 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 privind cumularea perioadelor pentru calcularea pensiei pentru limită de vârstă atunci când se pune în discuție un regim special sau aplicarea unor norme specifice anumitor activități, a hotărât să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea cu următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul [nr. 883/2004] trebuie interpretat în sensul că se aplică în cazul unei pensii pentru limită de vârstă pentru care decizia este luată de instituția competentă a unui stat membru numai cu condiția ca legislația acestui stat membru să prevadă un «regim special destinat salariaților sau persoanelor care desfășoară activități independente»?

În cazul unui răspuns afirmativ, prin ce se caracterizează un astfel de «regim special» (de exemplu, faptul că este administrat de o instituție distinctă, că este autofinanțat, că este destinat numai unui anumit grup de persoane care desfășoară o activitate salariată sau independentă)?

2) Sau articolul 51 alineatul (1) din acest regulament trebuie interpretat în sensul că se aplică unei astfel de pensii chiar și în cazul în care legislația acestui stat membru nu prevede un astfel de «regim special», ci doar permite ca un anumit grup de persoane care au realizat perioade de asigurare exclusiv în cadrul unei anumite activități (de exemplu minierii care lucrează în subteran) să dobândească, pe baza acestor perioade, dreptul la pensie pentru limită de vârstă în condiții mai favorabile decât alte persoane care desfășoară un alt tip de activitate salariată sau independentă?”

25. Guvernele italian și polonez, precum și Comisia Europeană au prezentat Curții observații scrise.

Analiză

26. Înainte de a analiza aceste întrebări preliminare, considerăm că aplicabilitatea Regulamentului nr. 883/2004 în litigiul principal necesită câteva explicații.

Cu privire la aplicabilitatea Regulamentului nr. 883/2004

27. Amintim că, întrucât Republica Cehă și Republica Slovacă au aderat la Uniune la 1 mai 2004, Regulamentul nr. 1408/71 a intrat în vigoare în privința lor la acea dată³. Regulamentul nr. 883/2004, care a abrogat și a înlocuit Regulamentul nr. 1408/71, a intrat în vigoare la 20 mai 2004 în privința acestora și se aplică începând cu 1 mai 2010⁴.

³ Articolul 2 din Actul privind condițiile de aderare a zece noi state membre, printre care Republica Slovacă și Republica Cehă (JO 2003, L 236, p. 33), adoptat în aceeași zi cu Tratatul de aderare a Republicii Cehe și a Slovaciei (JO 2003, L 236, p. 17), menționează că tratatele și actele adoptate înainte de aderare de instituțiile Uniunii sunt obligatorii pentru noile state membre și se aplică în statele respective în condițiile prevăzute de aceste tratate și de acest act.

⁴ Potrivit articolului 91 din Regulamentul nr. 883/2004, acest regulament a *intrat în vigoare* în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, respectiv la 20 mai 2004, și se *aplică* de la data intrării în vigoare a regulamentului de punere în aplicare, și anume Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2009, L 284, p. 1), respectiv de la 1 mai 2010, sub rezerva unor dispoziții tranzitorii specifice.

28. Cererea de acordare a pensiei pentru limită de vârstă introdusă de BD la casa de asigurări sociale *slovacă* în anul 2013 a fost respinsă, refuzul acestei case făcând obiectul litigiului principal, înainte de a fi acceptată în 2020, la vârsta de 62 de ani⁵. Perioadele de muncă vizate de cererea de decizie preliminară au fost efectuate *pe teritoriul actualei Republici Cehe* între 1 ianuarie 1993 și 31 august 1995.

29. În primul rând, considerăm că faptul că perioadele de contribuție sunt anterioare aderării la Uniune a Republicii Cehe și a Republicii Slovace nu se opune aplicării Regulamentului nr. 883/2004 în împrejurările în discuție în litigiul principal.

30. Astfel, Curtea a statuat deja, în privința Regulamentului nr. 1408/71, că era aplicabil unei situații în care persoanele vizate contribuiseră la sistemul public de securitate socială dintr-un stat membru pentru o perioadă *anterioară aderării* acestuia din urmă la Uniune și puteau invoca în mod întemeiat acest regulament de la acea dată a aderării⁶. În măsura în care Regulamentul nr. 883/2004 a înlocuit Regulamentul nr. 1408/71 și nu a determinat modificări substanțiale ale dispozițiilor în cauză, jurisprudența Curții referitoare la Regulamentul nr. 1408/71 își păstrează relevanța pentru interpretarea dispozițiilor în cauză ale Regulamentului nr. 883/2004⁷. Prin urmare, faptul că perioadele de cotizare sunt anterioare aderării la Uniune a statelor membre respective nu împiedică aplicabilitatea Regulamentului nr. 883/2004 situației în discuție în litigiul principal, în care BD a contribuit la sistemul de pensii al Republicii Cehe pentru o perioadă anterioară aderării sale la Uniune și se poate prevala de regulamentul menționat în fața casei de asigurări sociale slovace de la această dată a aderării.

31. În al doilea rând, perioadele de cotizare în cauză sunt, desigur, *anterioare intrării în vigoare a Regulamentului nr. 883/2004*. Cu toate acestea, articolul 87 alineatul (2) din acest regulament prevede, după cum prevedea, *mutatis mutandis*, Regulamentul nr. 1408/71⁸, că „[o]rice perioadă de asigurare, precum și, după caz, orice perioadă de încadrare în muncă, de activitate independentă sau de rezidență realizată în conformitate cu legislația unui stat membru, înainte de data aplicării prezentului regulament în statul membru în cauză, se ia în considerare pentru stabilirea drepturilor dobândite în temeiul prezentului regulament”. În această privință, astfel, deși o nouă legislație în domeniul securității sociale produce în principiu efecte numai pentru viitor, aceasta se poate aplica totuși, în lipsa unei derogări, potrivit unui principiu general recunoscut, și efectelor viitoare ale situațiilor născute sub imperiul legii vechi⁹.

32. Prin urmare, considerăm că Regulamentul nr. 883/2004 se aplică împrejurărilor în discuție în litigiul principal.

⁵ A se vedea punctul 21 din prezentele concluzii.

⁶ A se vedea Hotărârea din 22 ianuarie 2015, Balazs (C-401/13 și C-432/13, EU:C:2015:26, punctul 32).

⁷ A se vedea Hotărârea din 21 octombrie 2021, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie (C-866/19, EU:C:2021:865, punctul 24).

⁸ Articolul 94 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 prevedea că „[t]oate perioadele de asigurare și, după caz, toate perioadele de activitate salariată sau de rezidență realizate în temeiul legislației unui stat membru anterior datei de 1 octombrie 1972 sau anterior datei de punere în aplicare a prezentului regulament pe teritoriul aceluși stat membru sau într-o parte a teritoriului aceluși stat sunt luate în considerare pentru stabilirea drepturilor dobândite în temeiul dispozițiilor prezentului regulament.”

⁹ A se vedea Hotărârea din 16 mai 2013, Wencel (C-589/10, EU:C:2013:303, punctul 33), și Hotărârea din 22 ianuarie 2015, Balazs (C-401/13 și C-432/13, EU:C:2015:26, punctul 30).

Cu privire la interpretarea articolului 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004

33. În litigiul principal, este în discuție refuzul casei de asigurări sociale slovace de a lua în considerare perioada de cotizare care corespunde activității desfășurate de BD în Republica Cehă între 1 ianuarie 1993 și 31 august 1995, pentru motivul că această perioadă nu putea fi luată în considerare ca muncă în grupa I în temeiul legii în vigoare în dreptul slovac întrucât ea nu era considerată o activitate din această grupă în temeiul legislației ceh¹⁰. Astfel, această grupă de muncă I a fost desființată la 31 decembrie 1992 în Republica Cehă. Întrucât activitatea desfășurată în această perioadă nu se încadra în grupa de muncă I în temeiul legislației ceh, casa de asigurări sociale slovacă a considerat că BD efectuase mai puțin de 15 ani la locul de muncă din această grupă și, prin urmare, nu i se putea aplica dispoziția slovacă care îi permitea să se pensioneze la 55 de ani.

34. Potrivit instanței de trimitere, articolul 51 din Regulamentul nr. 883/2004, privind cumularea perioadelor, urmărește în general să garanteze că avantajele pe care legislația unui stat membru le conferă desfășurării unor activități determinate sunt legate de aceste activități chiar dacă persoana în cauză le desfășoară în alt stat membru.

35. Cu toate acestea, ea apreciază că condițiile de luare în considerare a avantajelor respective nu sunt clare.

36. Subliniem de la bun început că întrebările adresate nu privesc principiul luării în considerare de către Republica Slovacă a perioadelor de cotizare de către reclamantul din litigiul principal în Republica Cehă, ci aspectul dacă perioadele în litigiu trebuie luate în considerare ca muncă din grupa I pentru calcularea duratei activității de 15 ani ca miner în subteran, impusă de legislația slovacă pentru a beneficia de o pensie pentru limită de vârstă de la vârsta de 55 de ani.

37. Or, după cum subliniază instanța de trimitere în cererea sa de decizie preliminară, legislația aplicabilă (Legea nr. 100/1988 și Legea nr. 461/2003) nu a creat un *regim distinct* aplicabil doar minerilor care lucrează în subteran, precum reclamantul. Dimpotrivă, aceste două legi prevăd un sistem de securitate socială unic aplicabil tuturor lucrătorilor salariați și lucrătorilor care desfășoară activități independente. Avantajele legate de activitatea unui miner care lucrează în subteran, precum și de celelalte activități care fac parte din grupa de muncă I în temeiul articolului 14 alineatul (2) din Legea nr. 100/1988 nu erau astfel conferite decât în cadrul acestui regim unic.

38. Prin urmare, instanța de trimitere ridică problema aplicabilității cumulării perioadelor, prevăzută la articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, în lipsa din legislația sa a unui sistem special distinct de sistemul unic de securitate socială.

39. Astfel, prin intermediul întrebărilor preliminare, care trebuie examinate împreună, aceasta solicită în esență să se stabilească dacă, pentru ca articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 să se aplice unei pensii pentru limită de vârstă cu privire la care se pronunță instituția competentă dintr-un stat membru, este necesar ca un regim special să fi fost instituit de acest stat membru (caz în care se ridică problema referitoare la ce anume caracterizează un asemenea regim special) sau dacă este suficient, în lipsa unui astfel de regim special, ca legislația

¹⁰ Din cererea de decizie preliminară reiese că în Republica Cehă activitățile nu mai erau clasificate în grupe de muncă începând cu 1 ianuarie 1993. Cu toate acestea, se prevedea că reducerea vârstei de pensionare rămânea valabilă până la 31 decembrie 2016. În Slovacia, locurile de muncă au fost împărțite în trei grupe de muncă până la 31 decembrie 1999, iar vârsta pentru acordarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă era redusă pentru activitățile din grupa de muncă I.

să fi stabilit o anumită categorie de persoane care au efectuat perioade de asigurare numai în desfășurarea unei activități specifice (de exemplu minierii care lucrează în subteran) care conduce la o pensie pentru limită de vârstă mai favorabilă.

40. Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții¹¹, trebuie să se răspundă la aceste întrebări, luate în considerare împreună, în raport nu numai cu formularea dispoziției în cauză, ci și cu contextul său și cu obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte, geneza acestei dispoziții putând de asemenea să ofere elemente pertinente pentru interpretarea sa.

Interpretarea textuală

41. Amintim că articolul 51 din Regulamentul nr. 883/2004 prevede dispoziții speciale privind aplicarea principiului cumulării perioadelor în cazul prestațiilor pentru limită de vârstă. Acesta conține norme specifice de cumulare în cazul în care legislația unui stat membru condiționează acordarea anumitor prestații de realizarea „perioadelor de asigurare exclusiv într-o anumită activitate salariată sau independentă ori într-o ocupație supusă unui regim special destinat salariaților sau persoanelor care desfășoară activități independente”.

42. Astfel cum a subliniat instanța de trimitere, există divergențe între diferitele versiuni lingvistice ale articolului 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 care pot conduce la două interpretări distincte sau chiar opuse ale condițiilor de aplicare a acestei dispoziții.

43. Într-adevăr, mai multe versiuni lingvistice, printre care cele în limbile engleză¹², italiană¹³, polonă¹⁴ și slovacă¹⁵, utilizează, ca și versiunea în limba franceză, singularul „supusă unui regim special”, ceea ce sugerează că noțiunea de „regim special” se raportează numai la noțiunea de „ocupație”. Astfel, potrivit acestei prime interpretări, dispoziția menționată se aplică nu numai în cazul în care dreptul național aplicabil prevede un regim special, ci și, mai general, atunci când acesta cuprinde norme privind acordarea prestațiilor specifice unei anumite activități salariate sau independente. Potrivit acestei prime interpretări, articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 s-ar aplica, așadar, chiar și în lipsa unui regim special în statul membru în care este luată decizia de acordare a prestației.

44. Totuși, alte versiuni lingvistice ale articolului 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, printre care cele în limbile spaniolă¹⁶, germană¹⁷ și greacă¹⁸, utilizează pluralul „supuse unui regim special”, ceea ce presupune că noțiunea de „regim special” se referă atât la „o anumită activitate

¹¹ A se vedea Hotărârea din 8 mai 2019, Inspecteur van de Belastingdienst (C-631/17, EU:C:2019:381, punctul 29 și jurisprudența citată).

¹² „[...] in a specific activity as an employed or self-employed person or in an occupation which is subject to a special scheme for employed or self-employed persons [...]”.

¹³ „[...] in una determinata attività subordinata o autonoma o in un'occupazione soggetta ad un regime speciale applicabile ai lavoratori subordinati o autonomi [...]”.

¹⁴ „[...] określonej pracy najmniej lub na własny rachunek lub w zawodzie, który podlega szczególnemu systemowi [...]”.

¹⁵ „[...] dosiahnutými iba vykonávaním špecifickej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, alebo v povolání, ktoré podlieha osobitnému systému pre zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činné osoby [...]”.

¹⁶ „[...] en una actividad determinada como trabajador por cuenta ajena o propia, u ocupación sujeta a un régimen especial para trabajadores por cuenta ajena o propia [...]”.

¹⁷ „[...] in einer bestimmten Beschäftigung oder selbstständigen Erwerbstätigkeit oder einem Beruf zurückgelegt wurden, für die ein Sondersystem für beschäftigte oder selbstständig erwerbstätige Personen gilt, [...]”.

¹⁸ „[...] σε συγκεκριμένη μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα ή επάγγελμα, για τα οποία ισχύει ειδικό σύστημα που εφαρμόζεται σε πρόσωπα τα οποία ασκούν μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα [...]”.

salariată sau independentă”, cât și la „o ocupație”. Potrivit acestei *a doua interpretări*, dispoziția menționată s-ar aplica, așadar, doar ocupațiilor și activităților pentru care statul membru în care este luată decizia de acordare a prestației a instituit un „regim special”.

45. La finalul acestei analize textuale, considerăm că ambele interpretări rămân posibile.

46. Or, astfel cum a subliniat Comisia, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, nu este posibil ca formularea utilizată în una dintre versiunile lingvistice ale unei dispoziții din dreptul Uniunii să fie singurul temei pentru interpretarea acestei dispoziții sau ca acestea să i se atribuie un caracter prioritar în raport cu celelalte versiuni lingvistice. Astfel, dispozițiile dreptului Uniunii trebuie interpretate și aplicate în mod uniform, în lumina versiunilor existente în toate limbile Uniunii.

47. În caz de neconcordanță între diferitele versiuni lingvistice ale unui text de drept al Uniunii, dispoziția în cauză trebuie interpretată în funcție de contextul și de finalitatea reglementării din care face parte¹⁹. Prin urmare, este necesar să se recurgă la analiza sa contextuală și teleologică.

Interpretarea contextuală

48. Amintim că articolul 48 alineatul (1) litera (a) TFUE impune cumulul tuturor perioadelor luate în considerare de către diferitele legislații interne, în vederea dobândirii și păstrării dreptului la prestații, precum și pentru calcularea acestora. Articolul 6 din Regulamentul nr. 883/2004 pune în aplicare acest principiu în general²⁰ și prevede că, cu excepția cazului în care regulamentul prevede altfel, atunci când o legislație internă condiționează dreptul la prestații sau alte avantaje de realizarea prealabilă a perioadelor de afiliere, fie că este vorba despre perioade de asigurare, de încadrare în muncă, de activitate independentă sau chiar de rezidență, instituția de securitate socială competentă are obligația de a lua în considerare, dacă este necesar, perioade realizate în alt stat membru în temeiul legislației sale. Acest principiu stabilește astfel o formă de „recunoaștere reciprocă a perioadelor de asigurare”²¹.

49. În acest context, articolul 51 din Regulamentul nr. 883/2004, care se situează în capitolul referitor la pensiile pentru limită de vârstă și de urmaș, prevede dispoziții speciale privind cumularea perioadelor în materie. Acesta urmărește astfel să coreleze perioadele de afiliere la regimurile generale și speciale, din moment ce, în cariera sa efectuată în diferite state membre, o persoană poate fi supusă unor regimuri de natură diferită²².

50. Aceasta înseamnă că articolul 51 menționat implică în mod necesar un „regim special”, distinct în mod formal de regimul general? Nu suntem convinși de acest lucru.

51. Astfel, pe de o parte, observăm că actualul articol 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 corespunde fostului articol 45 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71, pe care l-a modernizat și l-a simplificat, menținând totodată același obiectiv²³.

¹⁹ A se vedea Hotărârea din 27 octombrie 1977, Bouchereau (30/77, EU:C:1977:172, punctul 14), și, mai recent, Hotărârea din 23 ianuarie 2020, Bundesagentur für Arbeit (C-29/19, denumită în continuare „Hotărârea Bundesagentur für Arbeit”, EU:C:2020:36, punctul 48), și Hotărârea din 4 septembrie 2025, Hakamp (C-203/24, EU:C:2025:662, punctul 34 și jurisprudența citată).

²⁰ În timp ce Regulamentul nr. 1408/71 avea în vedere acest cumul prin intermediul dispozițiilor specifice fiecăruia dintre riscurile acoperite de regulamente, Regulamentul nr. 883/2004 formulează, la articolul 6, o afirmație generală de principiu.

²¹ A se vedea Morsa, M., *Sécurité sociale, libre circulation et citoyenneté européenne*, Limal, Anthemis, 2012, p. 107 și 108.

²² A se vedea Omarjee, I., *Manuel de droit européen de la protection sociale*, Bruxelles, Bruylant, 2021, ediția a doua, p. 309, nr. 334.

²³ A se vedea Hotărârea din 21 martie 2018, Klein Schiphorst (C-551/16, EU:C:2018:200, punctul 31).

52. Fostul articol 45 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 prevedea că, „[d]acă legislația unui stat membru condiționează acordarea anumitor prestații de perioadele de asigurare care au fost realizate *într-o singură profesie care este inclusă într-un regim special pentru lucrători salariați sau, dacă este cazul, un loc de muncă specific*, perioadele realizate în temeiul legislației altor state membre se iau în considerare pentru acordarea acestor prestații numai dacă sunt realizate în cadrul unui regim similar sau, în lipsa acestuia, în aceeași profesie sau, dacă este cazul, în același loc de muncă”²⁴.

53. Deducem de aici că, chiar dacă statul membru care acordă prestația nu prevăzuse un regim special ca atare, aceasta nu împiedica eventuala aplicare a articolului 45 alineatul (2) din acest regulament, din moment ce perioadele de asigurare fuseseră realizate într-un „loc de muncă specific”. De altfel, după cum subliniază guvernul polonez, Decizia nr. 81 a Comisiei administrative, instituită în cadrul Comisiei, pentru securitatea socială a lucrătorilor migranți²⁵ din 22 februarie 1973 privind cumularea perioadelor de asigurare realizate într-un loc de muncă specific, în temeiul articolului 45 alineatul (2)²⁶, face referire numai la realizarea perioadelor de asigurare într-un loc de muncă specific și obligă la cumularea perioadelor de asigurare realizate în diferite state membre într-un loc de muncă specific din moment ce face obiectul unui „tratament special” și este, în consecință, „definit” de legislație. Rezultă că, din moment ce un loc de muncă specific era reglementat într-un fel sau altul, acesta era supus cumulării, indiferent dacă intra sub incidența unui regim „special”, a unor norme specifice sau a sistemului general de securitate socială.

54. Or, este necesar să se considere că legiuitorul Uniunii nu a intenționat să rețină o metodă de cumulare mai restrictivă prin adoptarea articolului 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004. Astfel, din lucrările pregătitoare ale acestui regulament reiese că sistemul de coordonare a rămas același din punctul de vedere al principiilor sale directe și al elementelor esențiale, printre care cumularea perioadelor²⁷.

55. Prin urmare, un asemenea element ar putea fi considerat ca pledând în favoarea primei interpretări, întrucât nu impune un regim „special” care să fie în mod necesar distinct din punct de vedere formal de regimul general.

56. Pe de altă parte, este cert că articolul 51 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 883/2004 prevede ipoteza potrivit căreia, luându-se în considerare perioadele astfel realizate, „persoana în cauză nu îndeplinește condițiile necesare pentru a beneficia de aceste prestații *în cadrul unui regim special*”²⁸. Instanța de trimitere emite ipoteza care ar putea fi dedusă de aici că articolul 51 alineatul (1) din acest regulament în ansamblu s-ar aplica, așadar, numai în cazul în care statul membru în care este luată decizia de acordare a prestației împarte regimul său de securitate socială în regim „special” și regim „general”.

²⁴ Sublinierea noastră.

²⁵ Este vorba despre Comisia administrativă, instituită în cadrul Comisiei, pentru securitatea socială a lucrătorilor migranți, prevăzută de titlurile IV din Regulamentele nr. 1408/71 și, respectiv, nr. 883/2004, având, printre altele, ca atribuție, în temeiul articolului 81 litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, devenit articolul 72 litera (a) din Regulamentul nr. 883/2004, să se ocupe de toate aspectele administrative și aspectele de interpretare care rezultă în special din dispozițiile regulamentelor menționate.

²⁶ Decizia nr. 81 din 22 februarie 1973 privind cumularea perioadelor de asigurare realizate într-un loc de muncă specific, în temeiul articolului 45 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 (JO 1973, C 75, p. 11).

²⁷ A se vedea printre altele Propunerea Comisiei de regulament (CE) al Consiliului privind coordonarea sistemelor de securitate socială din 21 decembrie 1998 [COM(1998) 779 final] (JO 1999, C 38, p. 10).

²⁸ Sublinierea noastră. Arătăm că mențiunea „în cadrul unui regim special” nu exista în cuprinsul articolului 45 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71.

57. Subliniem însă că această noțiune de „regim special” nu este definită în cadrul Regulamentului nr. 883/2004. Articolul 1 litera (e) din acest regulament definește expresia „regim special pentru funcționari”²⁹ și nu pare, așadar, pertinentă în contextul articolului 51 din regulament. Astfel, după cum subliniază guvernul polonez, însăși definiția unui asemenea regim special este „incertă”.

58. În plus, după cum a arătat deja Curtea, nici dispozițiile Regulamentului nr. 1408/71, nici cele ale Regulamentului nr. 883/2004 nu organizează un regim comun de securitate socială, ci au ca unic obiect să asigure, nu o armonizare, ci o *coordonare* între diferitele regimuri naționale care continuă să existe. Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, statele membre păstrează competența de a-și organiza sistemele de securitate socială³⁰.

59. Prin urmare, în contextul articolului 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, nimic nu exclude o interpretare mai largă a noțiunii de „regim special” pentru a lua în considerare realitatea diferitelor sisteme naționale de securitate socială. Acest lucru poate implica astfel includerea în noțiunea menționată nu numai a unui regim de securitate socială distinct în mod formal de regimul general, ci și a unui regim care, în cadrul regimului general, a fost instituit pentru a acoperi „o anumită activitate salariată sau independentă”.

60. Considerăm că o astfel de interpretare este confirmată de analiza teleologică a dispoziției în discuție.

Interpretarea teleologică

61. Reiese atât din preambulul Regulamentului nr. 883/2004, cât și din jurisprudența Curții că obiectivul de coordonare a sistemelor de securitate socială existente în statele membre urmărește să garanteze exercitarea efectivă a *liberei circulații* a persoanelor³¹.

62. Astfel, deși legislația fiecărui stat membru este cea care trebuie să stabilească, printre altele, condițiile care dau dreptul la prestații, statele membre trebuie să respecte însă dreptul Uniunii și în special dispozițiile Tratatului FUE referitoare la libertatea, recunoscută oricărui cetățean al Uniunii, de circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre³². În această privință, Tratatul FUE nu garantează unui lucrător faptul că extinderea activităților sale în mai mult de un stat membru sau transferul acestora într-un alt stat membru sunt neutre în ceea ce privește securitatea socială. Cu toate acestea, aplicarea unei legislații mai puțin favorabile este conformă cu principiul liberei circulații a persoanelor dacă nu dezavantajează lucrătorul vizat în raport cu cei care își exercită toate activitățile în statul membru în care se aplică legislația menționată sau în raport cu cei cărora această legislație li se aplica deja³³.

²⁹ Astfel, această dispoziție prevede că expresia „regim special pentru funcționari” desemnează „orice regim de securitate socială care diferă de regimul general aplicabil salariaților din statul membru interesat și care vizează în mod direct toți funcționarii sau anumite categorii de funcționari publici”.

³⁰ A se vedea printre altele Hotărârea din 21 februarie 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86, punctul 35), și Hotărârea din 21 octombrie 2021, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie (C-866/19, EU:C:2021:865, punctul 25). A se vedea de asemenea Lenaerts, K., Adam, S., „La solidarité, valeur commune aux États membres et principe fédératif de l’Union européenne”, *Cahiers de droit européen*, 2021, nr. 2, p. 318-322.

³¹ Acest lucru reiese în special din considerentele (1), (4), (13) și (45) ale regulamentului menționat, precum și, printre altele, din Hotărârea din 21 martie 2018, Klein Schiphorst (C-551/16, EU:C:2018:200, punctul 31).

³² A se vedea în acest sens, printre altele, Hotărârea din 21 februarie 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86, punctele 36 și 37), Hotărârea Bundesagentur für Arbeit (punctul 41) și Hotărârea din 7 iulie 2022, Pensionsversicherungsanstalt (Perioade de creștere a copilului în străinătate) (C-576/20, EU:C:2022:525, punctul 49).

³³ A se vedea Hotărârea din 14 martie 2019, Vester (C-134/18, EU:C:2019:212, punctele 32 și 33, precum și jurisprudența citată).

63. Printre măsurile de coordonare care urmăresc să garanteze exercitarea efectivă a dreptului la libera circulație a persoanelor, principiul *cumulării* perioadelor urmărește să evite ca un lucrător care face uz de dreptul său la libera circulație să facă, fără o justificare obiectivă, obiectul unui tratament mai puțin favorabil decât lucrătorul a cărui carieră s-a desfășurat în întregime într-un singur stat membru³⁴.

64. Articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 are astfel ca obiect să garanteze că persoanele care au desfășurat o activitate care le conferă dreptul de a beneficia de avantaje specifice în materie de pensie pentru limită de vârstă (de exemplu pensionarea mai timpurie ca urmare a unei meserii grele sau cu risc) nu pierd beneficiul pentru acestea pentru simplul motiv că și-au exercitat libertatea de circulație.

65. Or, considerăm că interpretarea articolului 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 potrivit căreia această dispoziție s-ar aplica doar ocupațiilor și activităților pentru care există un „regim special” în mod necesar distinct de regimul general în statul membru în care este luată decizia de acordare a prestației³⁵ este contrară acestui obiectiv de liberă circulație a lucrătorilor.

66. În fapt, o asemenea interpretare este susceptibilă să împiedice aplicarea articolului 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 pentru simplul motiv, de exemplu, că statul membru care acordă prestațiile în cauză ar fi ales să instituie numai un regim general, în cadrul căruia ar distinge categorii specifice de activități. În acest caz, un lucrător salariat sau independent care desfășoară o anumită activitate prevăzută în cadrul regimului general și căreia i s-ar atribui anumite avantaje ar putea alege să nu desfășoare sau cel puțin să ezite să desfășoare această activitate specifică într-un alt stat membru în cazul în care aceasta ar conduce la dezavantajarea sa în raport cu lucrătorii care desfășoară aceeași activitate specifică în totalitate în statul membru în cauză.

67. Astfel, în cadrul litigiului principal, dacă s-ar impune existența în Slovacia a unui regim special, distinct de regimul general, pentru ca articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 să se aplice și să permită, pentru calcularea duratei activității sale, luarea în considerare a perioadelor de cotizare între anii 1993 și 1995 pe teritoriul actualei Republici Cehe, simpla existență a grupei de muncă I nu ar fi suficientă pentru a-i permite reclamantului din litigiul principal să se pensioneze la 55 de ani, în condițiile în care această pensionare ar fi fost posibilă dacă acesta și-ar fi exercitat întreaga carieră în Slovacia.

68. Or, considerăm că o asemenea abordare este contrară obiectivului liberei circulații a lucrătorilor.

69. În consecință, apreciem că faptul că statul membru care acordă prestația în cauză a instituit un regim special de securitate socială, distinct din punct de vedere formal de regimul general, sau a adoptat mai degrabă norme speciale aplicabile unei anumite activități în cadrul regimului său general ar trebui, în opinia noastră, să fie irelevant în ceea ce privește cumularea perioadelor. Este vorba, într-adevăr, despre o alegere de organizare și de finanțare a regimurilor de securitate socială care poate varia în mod considerabil de la un stat membru la altul și care nu ar trebui să aibă consecințe în ceea ce privește libera circulație a lucrătorilor.

³⁴ A se vedea în această privință considerentele (13) și (14) ale Regulamentului nr. 883/2004, precum și Hotărârea Bundesagentur für Arbeit (punctul 33). A se vedea de asemenea Detienne, Q., și Servais, J.-M., „Chapitre II. – Droit de la sécurité sociale”, în *Droit social de l'Union européenne*, Bruylant, Bruxelles, 2021, ediția a patra, în special p. 343, nr. 892.

³⁵ Este vorba despre a doua interpretare (a se vedea punctul 44 din prezentele concluzii), potrivit căreia noțiunea de „regim special” s-ar raporta atât la o „anumită activitate salariată sau independentă”, cât și la o „ocupație”.

70. Desigur, nu se poate considera că orice normă specială constituie în sine un „regim special” în sensul articolului 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 și revine instanței de trimitere sarcina de a verifica dacă ansamblul normelor aplicabile în speță minerilor care lucrează în subteran este de natură să constituie un astfel de „regim echivalent unui regim special”.

71. În această privință, ținând seama de obiectivul liberei circulații a lucrătorilor, considerăm că trebuie avute în vedere mai degrabă elemente de natură substanțială, decât formală sau organică.

72. Astfel, expresia „regim special” ar trebui înțeleasă, în opinia noastră, în sensul că vizează, pe lângă regimurile speciale definite ca atare în sistemul național, ansamblurile coerente de norme specifice instituite, inclusiv în cadrul unui regim general, aplicabile unei anumite activități, salariată sau independentă. În special, această expresie ar putea viza un set de norme privind, de exemplu, condițiile de acces la prestații, normele de calculare a cuantumului acestora (legate, de exemplu, de perioada de cotizare sau de vârsta de pensionare) și lichidarea pensiei pentru limită de vârstă, care ar fi specifice anumitor activități sau profesii ca urmare a caracteristicilor lor specifice (legate, de exemplu, de dificultatea muncii sau de riscurile legate de o activitate). Aceste norme ar viza astfel un grup specific de lucrători salariați sau care desfășoară activități independente ori de profesii care ar fi supus, după cum sugerează instanța de trimitere, unui „regim relativ închis de derogări speciale”. În schimb, contrar celor susținute de Comisie, apreciem că faptul că normele menționate sunt puse în aplicare de o entitate distinctă din punct de vedere formal de cea însărcinată cu regimul general sau faptul că prevăd o finanțare distinctă de regimul general, chiar dacă pot constitui criterii pertinente pentru a constata existența unui regim „special”, nu pot fi totuși determinante.

73. Adăugăm că o asemenea abordare ar permite să se ia în considerare, în contextul articolului 51 din Regulamentul nr. 883/2004, realitatea diferitelor adaptări ale sistemelor de securitate socială prezente în diferitele state membre în raport cu libera circulație a lucrătorilor.

74. În sfârșit, arătăm că Comisia susține că perioadele de cotizare ale reclamantului din litigiul principal în calitate de miner care lucrează în subteran în Republica Cehă între 31 decembrie 1992 și 31 august 1995 ar trebui luate în considerare în temeiul dispozițiilor generale ale articolului 5 litera (b) din Regulamentul nr. 883/2004, potrivit căruia, în cazul în care, în temeiul legislației statului membru competent, anumite fapte sau evenimente produc efecte juridice, statul membru respectiv ia în considerare faptele sau evenimentele similare desfășurate în oricare alt stat membru ca și cum ar fi avut loc pe teritoriul său³⁶. Avem însă îndoieli serioase în această privință. Astfel, articolul 5 litera (b) din regulamentul menționat reglementează consecințele care trebuie deduse din fapte sau evenimente punctuale, precum un accident, o boală, un handicap, o naștere sau o căsătorie, care se produc într-un alt stat membru și care ar putea avea incidență asupra beneficiului prestațiilor de securitate socială. În plus, din considerentul (10) al Regulamentului nr. 883/2004 reiese că principiul asimilării anumitor fapte sau evenimente nu ar trebui să interfereze cu principiul cumulării perioadelor de asigurare. În

³⁶ Articolul 5 din Regulamentul nr. 883/2004, intitulat „Asimilarea prestațiilor, veniturilor, faptelor sau evenimentelor”, face parte din dispozițiile generale ale acestui regulament și consacră principiul jurisprudențial al asimilării prestațiilor, veniturilor și faptelor, pe care legiuitorul Uniunii a dorit să îl introducă în textul regulamentului amintit pentru ca acest principiu să fie dezvoltat cu respectarea fondului și a spiritului hotărârilor judecătorești ale Curții [a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 decembrie 2019, Bocero Torrico și Bode (C-398/18 și C-428/18, EU:C:2019:1050, punctul 29, precum și jurisprudența citată)]. Acesta este expresia particulară a principiului general al nediscriminării [a se vedea Hotărârea din 12 martie 2020, Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle (C-769/18, EU:C:2020:203, punctul 44)].

Articolul 5 prevede că, „[c]u excepția cazului în care prezentul regulament prevede altfel și în temeiul dispozițiilor speciale de aplicare prevăzute, se aplică următoarele dispoziții: [...] (b) în cazul în care, în temeiul legislației statului membru competent, anumite fapte sau evenimente produc efecte juridice, statul membru respectiv ia în considerare faptele sau evenimentele similare desfășurate în oricare alt stat membru ca și cum ar fi avut loc pe teritoriul său”.

consecință, apreciem că luarea în considerare a perioadelor realizate în temeiul legislației unui alt stat membru nu constituie „un fapt sau un eveniment” în sensul articolului 5 litera (b) din regulamentul menționat. Prin urmare, considerăm că această dispoziție nu este aplicabilă situației în discuție în litigiul principal și nu permite să se răspundă la întrebările adresate de instanța de trimitere³⁷.

75. În consecință, considerăm că articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 trebuie interpretat în sensul că o pensie pentru limită de vârstă, cu privire la care se pronunță instituția competentă a unui stat membru, intră în domeniul de aplicare al acestei dispoziții atât atunci când, în temeiul legislației statului membru respectiv, a fost instituit un regim special aplicabil lucrătorilor salariați sau care desfășoară activități independente, cât și atunci când legislația acelui stat membru, fără să fi stabilit în mod formal un astfel de „regim special”, a prevăzut că o anumită categorie de persoane care au realizat perioade de asigurare în desfășurarea unei anumite activități (de exemplu minierii care lucrează în subteran) poate obține, pe baza acestor perioade, o pensie pentru limită de vârstă în condiții mai favorabile decât alte persoane care au desfășurat activități diferite în calitate de lucrători salariați sau care desfășoară activități independente.

Concluzie

76. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Curtea Administrativă Supremă a Republicii Slovace) după cum urmează:

Articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2019/1149 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019,

trebuie interpretat în sensul că

o pensie pentru limită de vârstă, cu privire la care se pronunță instituția competentă a unui stat membru, intră în domeniul de aplicare al acestei dispoziții atât atunci când, în temeiul legislației statului membru respectiv, a fost instituit un regim special aplicabil lucrătorilor salariați sau care desfășoară activități independente, cât și atunci când legislația acelui stat membru, fără să fi stabilit în mod formal un astfel de „regim special”, a prevăzut că o anumită categorie de persoane care au realizat perioade de asigurare în desfășurarea unei anumite activități (de exemplu minierii care lucrează în subteran) poate obține, pe baza acestor perioade, o pensie pentru limită de vârstă în condiții mai favorabile decât alte persoane care au desfășurat activități diferite în calitate de lucrători salariați sau care desfășoară activități independente.

³⁷ Cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 12 martie 2020, Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle (C-769/18, EU:C:2020:203), citată de Comisie în susținerea argumentului său, nu ne convinge întrucât Curtea era chemată să răspundă la întrebarea în ce măsură un ajutor pentru educarea unui copil cu handicap acordat într-un stat membru trebuie luat în considerare pentru calcularea prestațiilor pentru limită de vârstă atunci când reglementarea națională a acestui stat prevede o majorare în raport cu anumite situații de handicap. Curtea a statuat că majorarea nivelului pensiei era acordată ca urmare a producerii unui fapt, în sensul articolului 5 litera (b) din Regulamentul nr. 883/2004, și anume ca incapacitatea permanentă a copilului să fie cel puțin egală cu un anumit grad. Luarea în considerare a perioadelor realizate în temeiul unei alte legislații nu era, așadar, în discuție în această cauză.